

‘Ik ben’ is zijn naam

Preek over Exodus 3:14

Te lezen: Exodus 3:11-15 en Openbaring 1:4-8
Delft, 26 september 1976

Met sommige mensen is het bijzonder moeilijk om over het geloof te spreken. Ik denk hierbij niet aan principiële humanisten of aan overtuigde atheïsten. Zulke mensen nemen een duidelijk standpunt in. Ze geloven niet in God, en hebben daar hun argumenten voor. Je weet met hen waar je aan toe bent. De meest moeizame gesprekken voer je met mensen die geloven ‘dat er wel een God is’.

‘O, ik geloof heus wel dat er een God is!’

‘Maar wat betekent dat dan voor u?’

‘Nou, eh... dat er een hogere macht is’.

‘Goed, maar wat maakt dat voor u uit, in het leven van alledag?’

Enige verlegenheid bij de gesprekspartner: ‘Nu moet u niet vervelend worden, meneer! Ik geloof heus wel!’

Dan ben je het kringetje rond, en geen stap verder gekomen.

Veel mensen geloven dat er wel een God is. Ongeveer op dezelfde wijze als ze het voor waar houden dat er meer sterren zijn dan je met het blote oog kunt zien.

Zo’n geloof verdient de naam geloof niet.

Een god die ‘er wel is’ verdient de naam God niet.

In Openbaring 1:8 noemt God zichzelf bij name. Hij zegt van zichzelf: ‘Ik ben Degene die is en die was en die komt’.

Je kunt de naam van God vervoegen in de tegenwoordige tijd, in de verleden tijd en de toekomstige tijd.

God is. Hij is tegenwoordige tijd.

God was. Hij is verleden tijd.

God is echter niet verleden tijd zoals prins Willem van Oranje verleden tijd is. God die van zichzelf zegt dat Hij was, zegt in één adem dat Hij óók Degene is die komt.

God komt. Hij is toekomstige tijd.

God vervoegt zijn eigen naam in de tegenwoordige, in de verleden en in de toekomstige tijd. Hij is een God van gisteren, van vandaag en van morgen. Hij is een God van elke dag.

Iedere dag wil Hij vullen met zijn tegenwoordigheid. God heeft zich gebonden aan de dagen van onze kalender, aan de uren van onze klok.

Vandaag, zondag 26 september, om 10.30 uur ’s morgens zegt God:

‘Mijn naam is: Ik ben’. Dat is het visitekaartje dat God in deze dienst afgeeft: Ik ben.

Ik ben er, zondagochtend 26 september 1976, in de synagoge aan de Koornmarkt 12 te Delft. Ik ben er. Terwijl u nu misschien tobt over een probleem, zegt God nu tegen

u: 'Mijn naam is: Ik ben'. Geef Mij hier en nu toegang tot uw probleem. En u zult Mij leren kennen. Ik zal tonen wie Ik ben, heel concreet, heel actueel. Hier en nu, heel actueel en heel concreet in uw probleem, wil Ik Mijzelf openbaren. Zo ben Ik. Geef Mij de gelegenheid om u te helpen. Laat Ik mijn werk in uw leven mogen doen. En u zult weten wie Ik ben.

God is niet een vage hogere macht. God is niet een oude man met een lange grijze baard, die 'ver boven 't aards gewoel' en 'boven de sterren' in de hemel troont. God is de God die er is. Heel concreet, heel actueel.

Misschien zit hier iemand die gebukt gaat onder een schuld. Jaren geleden is er iets in uw leven gepasseerd dat u tot op de dag van vandaag blijft achtervolgen.

U bent te kort geschoten tegenover iemand.

U hebt eens een verkeerde beslissing genomen die u niet meer ongedaan kunt maken.

U hebt ooit iets gedaan, iets gezegd, waarvan de herinnering u vervult met afkeer van uzelf.

Terwijl deze schuld u nu helemaal in beslag probeert te nemen, zodat u aan niets anders meer kunt denken,

zodat u zelfs het koor niet meer mooi hoort zingen,

zodat deze dienst u niets meer doet,

zegt God tegen u: 'Mijn naam is: Ik ben'.

'Ik ben er, heel concreet, heel actueel in het probleem van uw schuld'.

Ik verbind mijn naam, mijn eer aan uw schuld.

Ik verbind mijn God-zijn aan uw schuld.

In u, in uw schuld wil Ik tonen dat Ik God ben.

Ik wil u vergeven. Ik wil u bevrijden.

Ik zet mijn eer en mijn naam als God er op, dat Ik uw schuld van u weg doe, en uw gedachten en uw gevoelens vrijmaak uit de belegering van de schuld.

Wat een aanbod.

Wat doen mensen vaak moeilijk over God!

Ik kan mij dat van veel mensen ook wel voorstellen.

Iemand die gelooft 'dat er wel een God is', hoog in de hemel, of 'diep in de menselijke existentie', of wat voor hoogdravende of diepgravende uitdrukkingen hij voor God ook bezigt, zal alleen maar moeilijk kunnen doen over God.

En al die dure woorden en die hoogdravende en diepzinnige discussies over God, zijn doorgaans niet veel meer dan een manier van moeilijk doen over God.

Heel gecultiveerd en heel intellectueel. Maar in wezen niets anders dan een manier van moeilijk doen.

Wanneer u gelooft dat er 'wel zoiets zal zijn als een hogere macht', zoals u gelooft dat er meer sterren in het heelal zijn dan wij zien of kunnen vermoeden, zult u over God alleen maar moeilijk kunnen doen.

Zoals geleerde sterrenkundigen moeilijke discussies met elkaar voeren over de planeet Mars.

God is niet 'ergens', hoog verheven, of diep verborgen.

Gods naam is: Hier ben Ik. Heel actueel. Heel concreet.

U wilt God leren kennen?

Stop dan met over Hem te discussiëren. Laat Hem toe in uw schuld. Laat Hem zijn werk doen in allerlei moeilijke verhoudingen die u met anderen hebt.

Leg uw zorgen, uw angsten, uw remmingen voor Hem open. Geef Hem vrij spel in uw leven.

Dan zult u Hem leren kennen zoals Hij is.

In één moment van openheid tegenover God, leert u God beter kennen dan in vier uur diepzinnige discussie over God.

Wanneer u nu uw hart openstelt voor God, zult u - misschien voor de eerste maal in uw leven - uitroepen: 'Mijn Heer en mijn God'. Zo bent U dus! Dit heeft niemand mij ooit kunnen vertellen. Dit moest Uzelf mij doen ervaren!

Op het visitekaartje dat God afgeeft staat niet alleen 'Ik ben'.

Er staat ook op: 'Ik was'. 'Ik ben' en 'Ik was' op één visitekaartje.

God die er nu is, was er ook. En omgekeerd: Dezelfde God die er in het verleden was, is er nu.

De God met wie wij vandaag te maken hebben, is dezelfde die eens de mens naar zijn beeld en gelijkenis schiep.

Is dat niet geweldig?!

Denk aan twee wereldoorlogen. Denk aan Dachau. Denk aan een prostituee die zich geeft aan elke man die betaalt. Denk aan een man die door drugsgebruik geestelijk en lichamelijk een wrak is geworden.

Ondanks alles is God nog steeds de God die er alles aan doet om mensen op Hem te doen lijken.

Sterker nog:

Tegenover alle moordenaars - op eigen initiatief of op bevel van anderen - , tegenover die prostituee en die drugsgebruiker die hun eer en waardigheid vergooien, blijft God de God die mensen, - die ook hen! - wil maken tot mensen die op Hem lijken.

God laat niet varen het werk dat zijn hand begon. Dwars door alle tegenslagen heen maakt God het werk af waaraan Hij eens begonnen is.

Hij is die Hij was. En Hij was die Hij is.

Wat kunnen er in een mensenleven veel onbegrepen dingen gebeuren! U vraagt het zich misschien vaak af:

Waarom moest ik toen die ziekte krijgen?

Waarom ben ik toen gezakt voor dat belangrijke examen, terwijl ik er zo hard voor gewerkt had?

Waarom zijn we vier jaar geleden uitgerekend naast die stugge mensen komen wonen?

Waarom is er toen dit gebeurd, en toen dat?

Ik wil mij er voor hoeden op dit soort vragen heel vrome, maar in al hun vroomheid

heel goedkope antwoorden te geven. Ik moet beginnen te zeggen dat ik ook niet weet waarom u toen dat ongeluk moest overkomen. En er aan toevoegen dat u het waarschijnlijk nooit precies te weten zult komen.

Eerlijk gezegd: Ik ben een beetje bang van christenen die in dit opzicht alles precies weten. Ik herinner mij een vrouw, een moeder van een vrij groot gezin waaronder nog heel jonge kinderen, die plotseling haar man verloor. Twee maanden later vertelde zij, dat haar duidelijk geworden was waarom haar man had moeten overlijden. Door zijn overlijden hadden collega's die de rouwdienst hadden bijgewoond, het evangelie gehoord!

We moeten ons er voor hoeden precies te willen weten waarom toen dit en toen dat gebeurde. Met al onze precieze antwoorden doen we het geheim van Gods leiding in ons leven te kort.

We mogen wel tegen elkaar zeggen:

Onze God is een God die is en die was. Hij is die Hij was. En Hij was die Hij is.

De God die tweeduizend jaar geleden zijn eniggeboren zoon voor u weggaf in de dood is dezelfde God die het drie jaar geleden toeliet dat u ziek werd. Hij is dezelfde God die u vandaag de kracht wil geven om uw ziekte te dragen.

Precies dezelfde God! Met dezelfde bedoelingen met u! Met dezelfde liefde voor u!

Ik kan dit verstandelijk ook niet rijmen. Maar uit Gods eigen mond mogen we elkaar dit als geschenk aanreiken: Hij was die Hij is. En Hij is die Hij was. Eén naam.

Hij plaveit voor ons de weg naar het eeuwig leven met tegels die we zelf uitgezocht zouden hebben en met tegels die wij verworpen zouden hebben. Door zijn hand neergelegd worden zelfs een ziekte en een gemiste promotie tegels op de weg naar het eeuwig leven. Gelegd door Gods hand kan zelfs een ziekte als tegel, op weg naar het Rijk, aansluiten bij het offer dat Christus voor u bracht op Golgotha!

We moeten ons er voor hoeden precies te weten waarom dit en waarom dat gebeurt. Want op Gods visitekaartje staat óók 'Ik ben de komende'.

De grootste openbaring van God en de grootste ervaring van Gods aanwezigheid op aarde staat nog te komen. God is een God die bezig is te komen.

God heeft zich in het verleden geopenbaard in de geschiedenis van Israël. En in het leven van zijn zoon Jezus Christus.

Door zijn Geest openbaart Hij zich nu in zijn gemeente. Maar al ons kennen is ten dele. Want God is een God die komt. Eens zal Hij zijn 'alles en in allen'.

Dan zal ieder schepsel, dan zal ieder gebeuren een klare manifestatie van zijn tegenwoordigheid zijn.

Amen.